

Laděna Vítková: „Socialistický realismus – z Moskvy do Jen-anu“

(posudek vedoucí bakalářské práce)

Práce se věnuje poměrně málo studovanému tématu. Využívá prameny v ruském a čínském jazyce (a částečně také materiály přeložené do češtiny). Má logickou stavbu a vyváženou strukturu (výjimkou je absence konkrétnějšího pojednání, jak a proč se Maovy Jenanské projevy staly dogmatem kulturní politiky v ČLR). V rozboru sovětských a později čínského dokumentu jsou dobře vybrány a charakterizovány základní pojmy (jejich soupis tvoří přílohu práce). V závěru autorka adekvátním způsobem zachycuje život pojmu „socialistický realismus“ v ČLR.

Přesto má práce určité rezervy. Především není úplně přehledně shrnuta historie textu a podána charakteristika hlavního pramene – Maových projevů z Jen-anu – z hlediska autenticity verze/verzí, které autorka měla k dispozici. Vysvětlující informaci by si zasloužil i český překlad, který autorka použila (včetně jeho dvou vydání).

Práce je zpracována pečlivě (ocenění zaslouží transkripce opatřená tóny) a napsána kultivovaným jazykem. V jazyce se však také projevují největší rezervy práce. Některé formulace působí zavádějícím dojmem a ve své zkratkovitosti jsou nepřesné. Například:

s. 47 „...komunistické oblasti byly okupovány jak japonskými vojsky, tak i kuomintangskými silami.“ (Rudá armáda byla v uvedené době v defenzívě, avšak ztratila jen část dříve ovládaného území, například Jen-an okupován nebyl.)

s. 50 „[Mao] Odmítl akceptovat nadřazené postavení intelektuálů, které si vedením Májového hnutí vydobyli.“ (Intelektuálové v čínské společnosti tradičně zastávali postavení politické elity; postavení hlavní síly v procesu modernizace čínské společnosti, včetně dosažení sociální spravedlnosti, je také pokračováním tradičního pojetí role intelektuála ve společnosti.)

Podobných příkladů by bylo možné uvést celou řadu. Dochází dokonce k tomu, že konkrétní formulace se zjevně ocitá v rozporu s úmyslem autorky, respektive s materiálem, který předkládá, a s její převažující argumentací. Jako příklad může posloužit srovnání názvu práce (v druhé části titulu obsahuje „z Moskvy do Jen-anu“) s konstatováním v abstraktu („Bakalářská práce si klade za cíl představit koncepci socialistického realismu, která byla formulována ve 30. letech 20. století v SSSR a jež se stala inspirací pro oficiální literární politiku ČLR po roce 1949“) a v závěru („Cílem této práce bylo představit čínské pojetí socialistického realismu v návaznosti na sovětský model této závazné koncepce literatury a umění, jenž v SSSR vznikl během 20. a 30. let 20. století“).

Některé formulace jsou málo konkrétní a mohou ve svém důsledku být zavádějící. Jako příklad lze uvést závěr shrnující osud koncepce „spojování obojího“ (2RR) po Kulturní revoluci. Autorka píše: „Během následujících dvou let se však začaly objevovat pochyby o koncepci 2RR. Mezi lety 1979 a 1983 bylo „spojování obojího“ projednáváno ve smyslu buď plné podpory, nebo celkového zavržení. Jako „návod“ pro literární tvorbu ztratil svůj vliv již po roce 1979 a diskuze o „spojování revolučního realismu a revolučního romantismu“ jako literární teorie upadly po roce 1984 (Chung 92).“ (s. 60)

Volba neosobního modu zde zatemňuje skutečnost, že „spojování obojího“ a jiné „koncepce“ – či přesněji dogmata – byly implementovány do literárních diskusí shora a spíše než jako o „literární teorii“ je přesnější o nich hovořit jako o „stranickém požadavku“, „předepsané tvůrčí metodě“ atd. (Tuto výtku uvádím s vědomím, že autorka zde mohla být ovlivněna formulací v anglicky či čínsky psané literatuře.)

Navzdory výše uvedeným nedostatkům práci doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji hodnocení známkou „velmi dobře“.

6.9. 2012

Olga Lomová